



**Către: Victor PARLICOV**  
**Ministrul Energiei**

**Nr. 75 din 08.08.2023**

**Ref.: Avizare proiect Hotărâre de Guvern privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică**

Stimate domnule PARLICOV,

Vă salutăm din numele Camerei Americane de Comerț din Moldova (în continuare „AmCham Moldova”).

**Prin prezenta scrisoare prezentăm comentariile și propunerile comunității AmCham Moldova la proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege cu privire la modificarea Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.**

1. La punctul 4 din Proiect, prin care se propune completarea art. 7 alin. (1) din Legea nr. 107/2016 cu lit. t), considerăm oportună excluderea acesteia, or, nu este clar scopul instituirii bazei de date a consumatorilor finali și a utilizatorilor de sistem deserviți.

O asemenea bază de date implică colectarea unui volum considerabil de date, care sunt într-o continuă dinamică de modificare, inclusiv date cu caracter personal ce necesită o prelucrare distinctă, luând în considerare exigențele legale privind protecția acestora.

Mai mult ca atât, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, în redacția actuală, consemnează la art. 65 lit. f), dreptul consumatorului final de a solicita prezentarea de către furnizor a informațiilor privind istoricul de consum, privind plățile și penalitățile calculate și achitate.

2. La punctul 10 din Proiect, propunem excluderea alin. (3<sup>1</sup>) cu care urmează a fi completat art. 63 din Lege. Redacția propusă în proiect, implică efectuarea calculului manual pentru fiecare consumator în parte. Totodată, devierile curente a consumatorului final au caracter estimativ, deoarece costurile reale de energie pentru anul în curs sunt necunoscute.

Evitarea componentei de echitate și depășirea dificultăților de acumulare a unor devieri tarifare semnificative ar fi posibil de evitat în condițiile în care intervențiile de ajustare a tarifelor și prețurilor reglementare ar avea caracter mai frecvent.

În acest sens, propunem ca prețurile reglementate de furnizare, care implică costuri de procurare a energiei, costuri privind serviciile de transport, de distribuție și de furnizare, aprobate de Agenția Națională de Reglementare în Energetică (în continuare – Agenție) , să fie înlocuite cu componentele de preț reglementat, inclusiv costul serviciilor de transport, de distribuție, precum și de furnizare.

Complementar, costul de procurare a energiei electrice urmează să fie ajustat trimestrial de către furnizori, reieșind din costurile reale de procurare a energiei înregistrare în trimestrul precedent.

În asemenea condiții, prețurile aplicate de furnizori în fiecare trimestru vor include componentele de preț aprobate de Agenție, precum și costul real de procurare a energiei electrice din trimestrul precedent.

Corectitudinea aplicării acestor prețuri/componente de preț este supusă controlului din partea Agenției, fapt ce va determina evitarea acumulării devierilor majore și necesitatea aplicării componentei de echitate.

Cu referire la completarea propusă la alin. (4), recomandăm prevederea excepției, pentru revenirea la furnizorul care furnizează energie electrică în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public, înainte de expirarea termenului de 12 luni de la data desfacerii contractului, în cazul în care, furnizorul cu care consumatorul final are semnat contract, se află în procedura de insolvență.

Adițional, solicităm excluderea textului propus spre completarea alin. (7), or, instituirea restricției consumatorului noncasnic de a încheia două sau mai multe contracte de furnizare a energiei electrice pentru același loc de consum, afectează principiul libertății contractuale, consfințit la art. 1 alin. (1) și art. 993 din Codul civil. Scopul urmărit prin completarea cu textul respectiv, nu justifică limitarea drepturilor și libertăților cetățeanului.

3. La punctul 15 din Proiect, art. 81<sup>1</sup> alin. (1), propunem a fi completat cu lit. e), f) și g), cu următorul cuprins:  
*„e) Lipsa unei piețe concurențiale și drept urmare aplicarea unor prețuri de procurare a energiei electrice pe piața locală formate în condiții diferite de cele de pe piața concurențială;  
f) Lipsa posibilității organizării licitațiilor din cauza limitării secțiunii sau conjuncturii piețelor regionale;  
g) Insuficiență de timp pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor pentru procurarea energiei electrice.”.*

4. La pct. 25 din proiect, alin. (3) lit. a) îl propunem în următoarea redacție:

*„a) componenta de compensare a decalajului între plățile furnizorilor/operatorilor de sistem către terți și colectarea plăților de la consumatorii finali/utilizatorii de rețea, fie din fonduri proprii, împrumuturi și/sau devieri tarifare;”.*

Respectiva componentă constituie o imobilizare permanentă de resurse financiare ale investitorilor, care nu poate fi exclusă din activitate și necesită a fi recunoscută, luând în considerare și practicile din ultimele rapoarte ale Comunității Energetice. În caz contrar, subiecții din sectorul energetic vor fi lipsiți de resurse financiare stringente pentru desfășurarea activității continue.

5. Alineatul (16<sup>1</sup>) propus spre completarea art. 96 din Lege, îl sugerăm în următoarea redacție:

*„(16<sup>1</sup>) Pentru testarea efectelor prețurilor diferențiate în funcție de orele de consum asupra comportamentului de consum al consumatorilor în cadrul proiectelor demonstrative, furnizorii de energie electrică la serviciu universal calculează și propun spre aprobare prin derogare de la prevederile metodologiei tarifare, în baza coeficienților stabiliți prin hotărârea Agenției. Agenția aprobă aceste prețuri prin derogare de la prevederile prezentei legi, în vederea aplicării tarifelor în cadrul proiectelor demonstrative.”.*

Este necesar ca Agenția să aprobe coeficienții și ulterior companiile să poată veni cu solicitare de prețuri diferențiate în funcție de orele de consum în cadrul proiectelor demonstrative. Astfel, furnizorul va putea să depună o solicitare de prețuri.

6. La art. 85<sup>2</sup> propus spre completare:

- alin. (1) lit. b) se va expune în următoarea redacție:

*„b) să divulge aceste informații altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în baza legii sau în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor persoanei respective, cu informarea acesteia în legătură cu faptul că informațiile comunicate sunt privilegiate;”.*

Divulgarea informațiilor poate avea loc și în virtutea unei obligații revenite persoanei în baza prevederilor legii, motiv din care se impune respectiva concretizare.

- alin. (6) lit. a) propunem a fi completat cu sintagma „și au cunoscut sau trebuiau să cunoască acest fapt la momentul diseminării”.

Reieșind din specificul și complexitatea piețelor angro de energie electrică, în anumite situații, ar putea fi imposibilă precizarea, unor efecte din cele produse drept urmare a diseminării. În aceste condiții, aplicarea unor sancțiuni ar fi inechitabilă și ar aduce atingere drepturilor persoanelor implicate.

7. Articolul 85<sup>3</sup> alin. (1) propunem spre completare cu textul „în conformitate cu criteriile stabilite de Agenție prin hotărârea aprobată conform alin. (5).”.

Conținutul art. 85<sup>3</sup> alin. (1), în redacția propusă în proiect este destul de vag sub aspectul cantitativ, calitativ și procedural, în coraport cu informațiile privilegiate care trebuie supuse publicității. Prin urmare, pentru asigurarea previzibilității reglementării și pentru a face reglementarea aptă de a fi aplicată – în special, reieșind din consecințele nepublicării - este necesar ca aceasta să fie completată printr-o hotărâre a Agenției care va stabili ce informații urmează a fi publicate și în ce condiții. De principiu, acest aspect este stabilit în alin. (5) al aceluiași articol. Pentru a evita orice confuzie în aplicare, se propune respectiva completare.

8. La art. 95<sup>1</sup> alin. (1), considerăm necesară excluderea textului „, cumulativ sau separat, ”, or, acesta autorizează posibilitatea aplicării mai multor sancțiuni pentru un caz de încălcare a obligațiilor stabilite la art. 85<sup>2</sup> – 85<sup>9</sup>, în condițiile în care termenii „nerespectarea” și „încălcarea” din ipoteza normei sunt la singular. Acest fapt creează impresia că pentru o singură „nerespectare” sau „încălcare” ar putea fi aplicate sancțiuni multiple care pot fi cumulate, or, aceasta contravine principiului legalității conform căruia pentru săvârșirea unei singure încălcări/abateri se aplică o singură sancțiune.

9. În situația în care la art. 95<sup>1</sup>, alin. (1) se menționează diferitele categorii de sancțiuni separat, iar acestea se aplică distinct pentru diferitele categorii de încălcări, se impune modificarea textului propunerii de la art. 95<sup>1</sup> alin. (1) lit. d), cu substituirea conjuncției „și” care indică asupra unei cumulări a mai multor sancțiuni – și care ar sugera că anunțarea publică implică întotdeauna mai multe sancțiuni - cu conjuncția „sau” care indică asupra faptului că va fi făcută publică doar acea sancțiune care se aplică. În acest fel, prevederea va căpăta certitudine și previzibilitate și vor fi evitate confuziile în aplicarea normei.

10. La punctul 26 din proiect, solicităm completarea art. 95<sup>1</sup> alin. (1) cu lit. e) cu următorul cuprins:

*„e) atitudinea de cooperare a participanților la piața energiei electrice pe parcursul investigațiilor, inclusiv încetarea încălcării din propria voință, precum și alte împrejurări care demonstrează voința lor de a facilita examinarea încălcărilor.”.*

Propunerea are drept scop completarea circumstanțelor de care urmează să țină cont Agenția la aplicarea sancțiunilor, după modelul art. 70 din Legea concurenței nr. 183/2012, luând în considerare faptul că ambele se referă la sancțiuni aplicate pentru încălcări comise pe anumite piețe care afectează funcționalitatea acestora.

11. La art. 95<sup>1</sup> alin. (3), considerăm necesară completarea cu textul „, ținând cont de dispozițiile alineatului (2) și de cele mai bune practici ale statelor membre ale Comunității Energetice. ”, or, conținutul hotărârii la care face referire alin. (3) este esențial pentru aplicarea corectă a acestor criterii în procesul de examinare a încălcărilor, după exemplul practicii unor autorități ale statelor care au implementat deja asemenea prevederi și au o experiență în acest sens.

12. La articolul 95<sup>2</sup>:

- alin. (1) îl propunem în următoarea redacție:

*„(1) Agenția aplică sancțiuni în mărime de până la 1% din cifra de afaceri anuală a întreprinderilor pentru nerespectarea sau încălcarea de către participanții la piața energiei electrice a obligațiilor stabilite la articolele 85<sup>2</sup> - 85<sup>9</sup>, manifestată prin:”*

Stabilirea sancțiunilor fără a prevedea un maxim legal, ci doar un minim legal, acordă autorităților o marjă largă de apreciere a mărimii acestora și creează condiții pentru aplicări subiective. Acest procedeu este contrar principiului previzibilității reglementării activității de întreprinzător stabilit de art. 4 lit. a) al Legii nr. 235/2006. Totodată, stabilind un maxim legal al sancțiunilor, Agenția va putea să aplice criteriile pentru individualizarea sancțiunilor, inclusiv pe cele oferite de art. 18 al Regulamentului (UE) nr. 1227/2011, dar și pe cele de la art. 95<sup>1</sup>, alin. (2). De altfel, acesta este procedeu folosit la redactarea articolului 95<sup>2</sup> alin. (4) lit. a), b), c) unde s-a stabilit doar un maxim legal al majorărilor.

Situația este similară și la alin. (2) și (3) al aceluiași articol.

- la alin. (4) lit. a) textul „3%” solicităm a fi substituit cu textul „1%”, la lit. b) textul „5%” cu textul „3%”, iar la lit. c) textul „10%” cu textul „5%”.

Pornind de la principiul legalității, echității și proporționalității sancțiunilor, cuantumul majorării nu poate fi mare decât însuși cuantumul sancțiunii căreia i se aplică.

Vă rog să îl considerați pe Vasile Stepanuc, Policy Manager ([vasilestepanuc@amcham.md](mailto:vasilestepanuc@amcham.md)) în calitate de persoană de contact din partea AmCham Moldova pentru ulterioara interacțiune la acest subiect.

Cu această ocazie, AmCham Moldova apreciază inițiativa Ministerului Energiei și reiterează angajamentul și suportul acordat în atingerea obiectivelor comune.

Cu respect,

**Mila Malairău**

Director Executiv

Camera de Comerț Americană din Moldova